

การพจญภัยในห้วงอวกาศ

ดำเนินการโดย

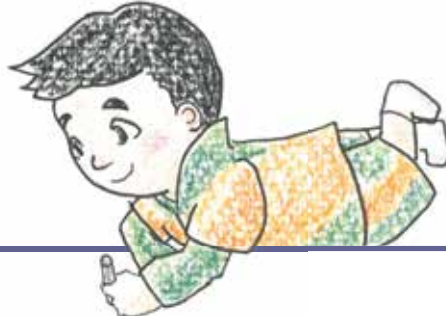
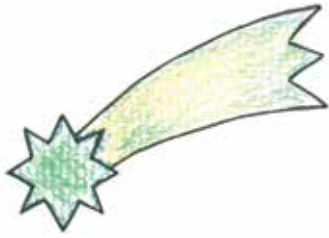
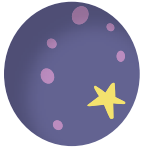

เทศกาลวันนักวิทยาศาสตร์น้อย 2567

(Little Scientists' Day 2024)

ในโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย

คำนำ

หากเรามีโอกาสได้เดินทางท่องเที่ยวไปต่างจังหวัด ไปพักผ่อนในสถานที่ที่มีแสงสว่างรบกวนน้อย จะช่วยให้เราสังเกตดวงดาวบนท้องฟ้าได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น นำมาซึ่งประสบการณ์จริงที่ตื่นเต้น น่าค้นหา และกระตุ้นการเรียนรู้ หากแต่เราไม่สามารถทำได้อย่างสม่ำเสมอ

หนังสือ “การผจญภัยในห้วงอวกาศ” จะช่วยเติมเต็มให้นักวิทยาศาสตร์น้อย ได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับดวงดาวต่าง ๆ บนท้องฟ้า สร้างทักษะการสังเกต การจำแนกลุ่มดาวบนท้องฟ้า การประดิษฐ์แผนที่ดาวแบบง่าย ตลอดจนปรากฏการณ์ต่าง ๆ บนท้องฟ้า นำมาซึ่งแรงบันดาลใจ ด้านดาราศาสตร์ที่ดีต่อนักวิทยาศาสตร์น้อย

โครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่สนับสนุน ครูและนักวิทยาศาสตร์น้อย ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ทักษะทางวิทยาศาสตร์ เกิดความสนุกสนาน สร้างจินตนาการและทัศนคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์ เกิดกระบวนการสืบเสาะ การค้นคว้าหาคำตอบ และเกิดกระบวนการวิจัยที่นำไปสู่การทำโครงการวิทยาศาสตร์ร่วมกัน

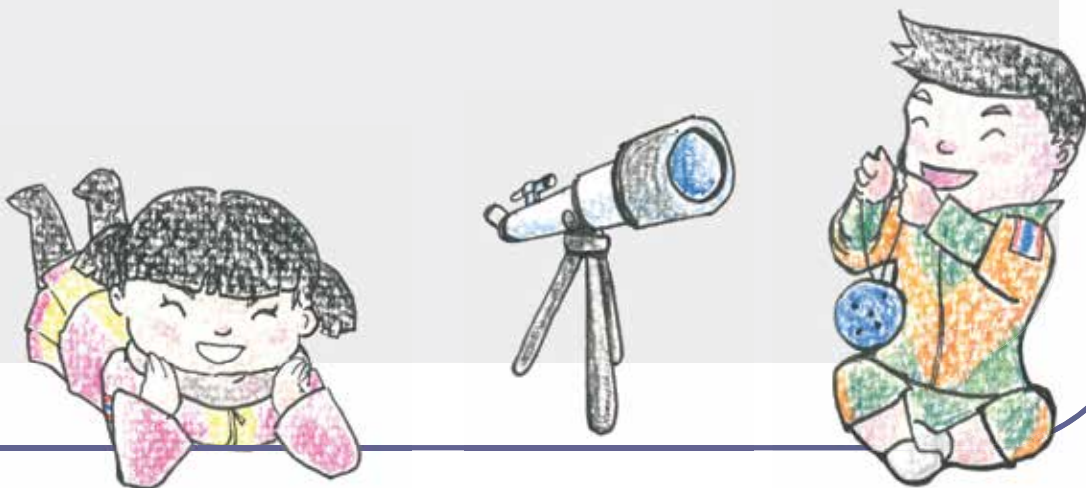
องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ

สารจากประธาน

โครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย

สวัสดีค่ะ ในเทศกาลวันนักวิทยาศาสตร์น้อยปีนี้ ดิฉันขอเชิญทุกโรงเรียนและครอบครัว “เดินทางผจญภัยไปในห้วงอวกาศ” ซึ่งเป็นดินแดนพิศวง เวลาเด็ก ๆ แหงนหน้ามองไปบนฟ้า อาจตั้งคำถามมีอะไรอยู่ข้างบนบ้างนะ มีอะไรอยู่นอกโลกเราหรือเปล่า ดวงดาวที่เราเห็นคืออะไร มีคนอยู่บนดาวอื่น ๆ หรือไม่ โครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย ออกแบบกิจกรรมแสนสนุก เพื่อช่วยให้คุณครูและผู้ปกครองนำประเด็นที่เด็ก ๆ สงสัยมาทำกิจกรรมที่จับต้องได้ ทำให้เห็นว่า วิทยาศาสตร์อยู่รอบตัวเราจริง ๆ และเป็นสิ่งที่สนุก ไม่น่ากลัว ดิฉันและทีมงานขอให้ทุกคนสนุกกับการ “ผจญภัยไปในห้วงอวกาศ” นะคะ

รองศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงสุมนทนา พรหมบุญ
ประธานโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย

สารบัญ

บทนำ	3
1. ค้นหากลุ่มดาวบนท้องฟ้า	4
2. สร้างระบบสุริยะด้วยมือเรา	8
3. เมื่อฉันไปเยือนดาวอังคาร	12
4. ส่งสารไปต่างดาว	14
5. สำรวจวัตถุบนท้องฟ้า	16

บทนำ

มีคำถามมากมายเกี่ยวกับอวกาศอันกว้างใหญ่ เอกภพและโลกเราเกิดขึ้นได้อย่างไรและสิ้นสุดเมื่อไร นักวิทยาศาสตร์ได้ค้นหาคำตอบเกี่ยวกับอวกาศเป็นเวลากว่าพันปี แม้จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอวกาศมากขึ้น แต่ก็มีหลายสิ่งหลายอย่างที่รอการค้นพบ ความมหัศจรรย์ของอวกาศอีกมากมาย

กิจกรรมในหนังสือเล่มนี้ เด็กจะได้เรียนรู้เรื่องราวที่อยู่บนท้องฟ้า เดินทางท่องไปในอวกาศ รู้จักกลุ่มดาวบนท้องฟ้า ท่องเที่ยวไปในระบบสุริยะ เพื่อสำรวจดาวเคราะห์เพื่อนบ้าน ระยะห่างของดาวเคราะห์แต่ละดวง และเดินทางสู่ดาวอังคาร เพื่อสำรวจดาวอังคาร ที่ซึ่งเป็นเป้าหมายของนักบินอวกาศในการไปเยือนบนดาวเคราะห์เป็นครั้งแรก นอกจากโลกของเรายังมีสิ่งมีชีวิตอื่นที่จะสื่อสารกับเราได้บ้างไหม อะไรที่เราอยากให้เขารู้เกี่ยวกับโลกของเราบ้าง ด้วยการส่งสารไปยังต่างดาว แล้วกลับมาয়โลกเพื่อรู้จักกับโลกใบนี้อีกยิ่งขึ้น ซึ่งเด็ก ๆ จะได้รับความรู้และพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และเทคโนโลยี มาร่วมผจญภัยไปในอวกาศด้วยกัน

ค้นหากลุ่มดาว บนท้องฟ้า

บนท้องฟ้าเต็มไปด้วยดวงดาว อันเป็นเสน่ห์ของท้องฟ้าในยามค่ำคืน ร่วมค้นหาและเรียนรู้เกี่ยวกับกลุ่มดาวที่น่าสนใจบนท้องฟ้า พร้อมต่อยอดจินตนาการด้วยการประดิษฐ์แผนที่ดาวอย่างง่ายของตัวเอง

สิ่งที่ต้องเตรียม

ปากกา

เข็มหมุด

กรรไกร

ไฟฉาย

กระดาษแข็ง

แผนที่ดาว

แผ่นรองตัด

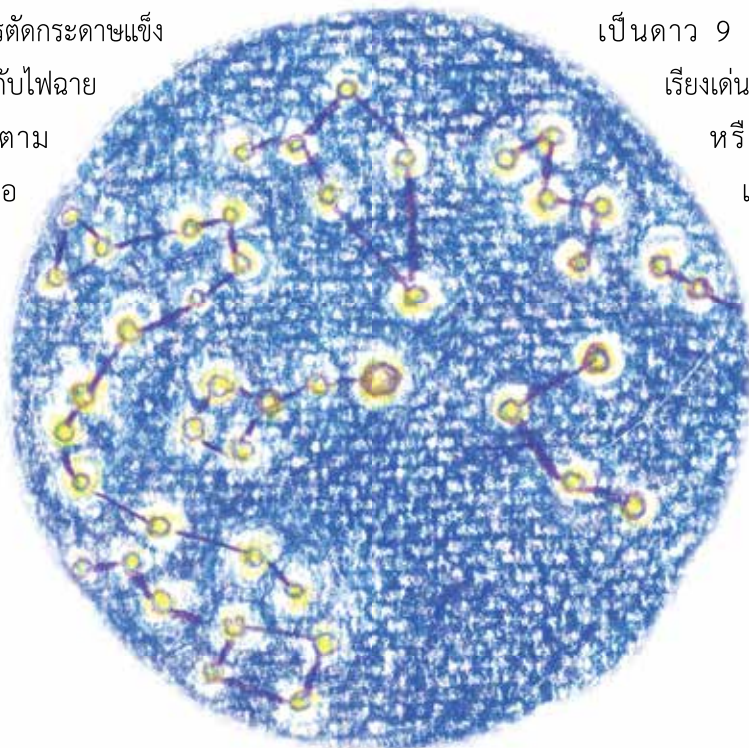
แนวทางกิจกรรม

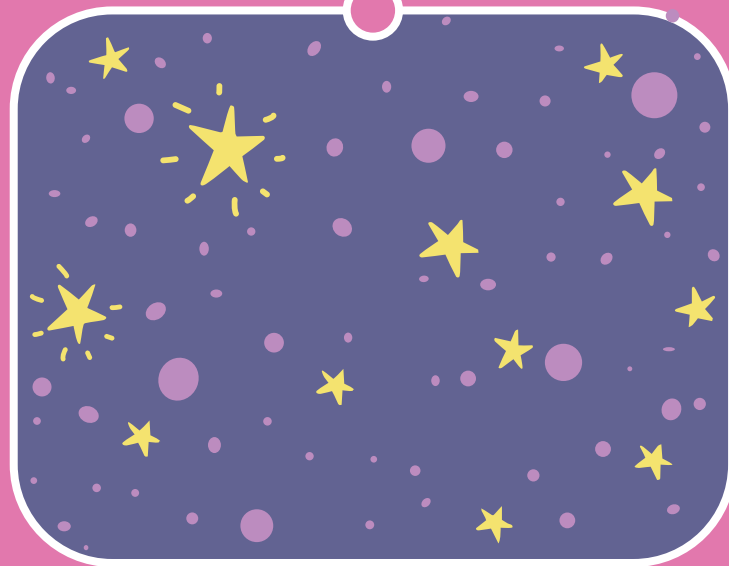
- 1 เริ่มการพูดคุยกับเด็ก ๆ ด้วยการตั้งคำถาม หากเรามองขึ้นไปบนท้องฟ้าในยามค่ำคืน เราจะเห็นอะไรบ้างบนท้องฟ้า จากนั้นชวนเด็ก ๆ พูดคุยเกี่ยวกับดวงดาวและกลุ่มดาวบนท้องฟ้า โดยเริ่มอธิบายว่า ดวงดาวที่เราเห็นบนท้องฟ้า คือดาวฤกษ์ที่อยู่ห่างไกลออกไปจนเราเห็นเป็นเพียงจุดสว่างเล็ก ๆ บนท้องฟ้า และคนเราเฝ้าสังเกตท้องฟ้ามาเป็นเวลานาน จึงได้นำดาวบนท้องฟ้าเหล่านั้นมารวมกลุ่มกัน เรียกว่า “กลุ่มดาว” ซึ่งปัจจุบันได้มีการแบ่งกลุ่มดาวบนท้องฟ้าออกเป็น 88 กลุ่มดาว เรียกว่า 88 กลุ่มดาวสากล
- 2 ใช้เวลาเด็ก ๆ ในการเรียนรู้เกี่ยวกับกลุ่มดาวจากการค้นหาหรือจากข้อมูลที่เตรียมไว้ เช่น กลุ่มดาวเรียงเด่น กลุ่มดาวไทย กลุ่มดาวที่น่าสนใจในแต่ละเดือนหรือกลุ่มดาวจักรราศี เป็นต้น
- 3 สร้างกลุ่มดาวจำลอง ด้วยการตัดกระดาษแข็งเป็นแผ่นวงกลม ขนาดพอดีกับไฟฉาย จากนั้นใช้เข็มหมุดเจาะรูตามรูปกลุ่มดาวที่ชื่นชอบหรือตามจินตนาการ และใช้ไฟฉายส่องเพื่อดูแสงที่ทะลุไปบนฉากหรือผนังห้อง และนั่นคือกลุ่มดาวที่เราเห็นบนท้องฟ้ายามค่ำคืน

คำแนะนำเพิ่มเติม

ประดิษฐ์แผนที่ดาวเพิ่มเติม เพื่อให้เด็ก ๆ ได้รู้จักกลุ่มดาวบนท้องฟ้ามากขึ้น หรือชวนเด็ก ๆ ออกไปสังเกตกลุ่มดาวท้องฟ้าจริง เช่น หากเราสังเกตท้องฟ้าในช่วงหัวค่ำของฤดูหนาวหรือช่วงปลายเดือนธันวาคม เราจะเห็น 3 กลุ่มดาวทางทิศตะวันออก ได้แก่ กลุ่มดาวนายพราน กลุ่มดาวสุนัขเล็ก และกลุ่มดาวสุนัขใหญ่ หรือหากเข้าสู่ฤดูร้อนช่วงประมาณเดือนพฤษภาคม หลังจากที่ดวงอาทิตย์ตกกลับขอบฟ้าไป บริเวณท้องฟ้าทางทิศเหนือ จะเห็นดาวสว่างเด่น 7 ดวง เรียกว่า “กระบวยใหญ่” แต่เมื่อมองต่อออกไปรอบ ๆ อีกประมาณ 10 ดวง ในทางสากลเรียกว่า “กลุ่มดาวหมีใหญ่” และเมื่อมองจากปลายของกระบวยใหญ่วางลงมา จะเจอกับดาวอีก 7 ดวง เรียงตัวเป็นกระบวยเช่นกัน แต่มีขนาดเล็กกว่า เรียกว่า “กระบวยเล็ก” ทางสากลเรียกว่า “กลุ่มดาวหมีเล็ก” ในเวลาเดียวกันหากมองต่อจากบริเวณเท้าของกลุ่มดาวหมีใหญ่ไปบริเวณกลางท้องฟ้าทางทิศตะวันออกจะเจอ “กลุ่มดาวสิงโต”

เป็นดาว 9 ดวง โดยเห็นดาวเรียงเด่น 6 ดวง คล้ายตะขอหรือเคียวเกี่ยวข้าว เป็นต้น

“

บนท้องฟ้าเต็มไปด้วยดวงดาว
อันเป็นเสน่ห์ของท้องฟ้าในยามค่ำคืน

”

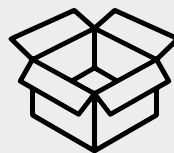

2

สร้างระบบสุริยะ ด้วยมือเรา

ดาวเคราะห์เปรียบเหมือนลูกบอลทรงกลมขนาดใหญ่
ในอวกาศ โคจรรอบดวงอาทิตย์เช่นเดียวกับโลกของเรา
ดาวเคราะห์แต่ละดวงมีสีต่างกัน เนื่องจากดาวเคราะห์
บางดวงมีองค์ประกอบเป็นหินหรือบางดวงมีองค์ประกอบ
เป็นแก๊สต่างกันไป ชักชวนให้เด็ก ๆ ลองเปรียบเทียบ
ดาวเคราะห์กับโลกในระบบสุริยะของเราไปพร้อม ๆ กัน

สิ่งที่ต้องเตรียม

กล่องกระดาษ

กระดาษการ์ด

กรรไกร

เทปกาว
สองหน้า

ดินสอ

สีไม้

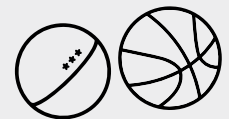
สีเมจิก

ไม้เสียบลูกชิ้น

เชือก

ลูกบอลขนาดต่าง ๆ
เช่น ลูกปิงปอง

แนวทางกิจกรรม

1. ชวนเด็ก ๆ พุดคุยและเริ่มคำถามเกี่ยวกับดาวเคราะห์ในระบบสุริยะ ว่าเด็ก ๆ รู้จักดาวเคราะห์หรือทราบอะไรเกี่ยวกับระบบสุริยะบ้าง
2. จากนั้นอธิบายว่า “ดาวเคราะห์” คืออะไร ยกตัวอย่าง เช่น โลกของเรา เป็นดาวเคราะห์ดวงหนึ่งในระบบสุริยะ ซึ่งโลกเป็นลูกทรงกลมขนาดใหญ่ ใหญ่มากจนเราไม่สามารถสังเกตเห็นรูปร่างของโลกได้ แม้เราอาศัยอยู่บนโลกก็ตาม และนอกจากโลกแล้วยังมีดาวเคราะห์อีก 7 ดวง ที่เป็นเหมือนกับลูกบอลที่อยู่ในอวกาศที่โคจรรอบดวงอาทิตย์เช่นเดียวกับโลก ซึ่งทั้งหมดนี้รวมกันเรียกว่าดาวเคราะห์ในระบบสุริยะ
3. ชวนเด็ก ๆ สังเกตและเปรียบเทียบเกี่ยวกับดาวเคราะห์ต่าง ๆ ในระบบสุริยะ เช่น สีของดาวเคราะห์แต่ละดวงเป็นอย่างไร ดาวเคราะห์ดวงไหนมีขนาดใหญ่ที่สุด ดวงไหนขนาดเล็กที่สุด และดาวเคราะห์แต่ละดวงมีความโดดเด่นหรือเอกลักษณ์อย่างไร เช่น เราสามารถจดจำดาวเสาร์ได้จากวงแหวนอันสวยงาม หรือเราจดจำดาวพฤหัสบดีได้จากจุดแดงใหญ่ แล้วสิ่งที่โดดเด่นของโลกเราคืออะไร
4. ชวนเด็ก ๆ พุดคุยเกี่ยวกับความคล้ายคลึงกันของดาวเคราะห์แต่ละดวง เช่น ดาวพุธ ดาวศุกร์ โลก และดาวอังคาร ซึ่งเป็นดาวเคราะห์หินขนาดค่อนข้างเล็ก เราสามารถเดินบนพื้นผิวของดาวเคราะห์เหล่านี้ได้ และหากเป็นดาวพฤหัสบดี ดาวเสาร์ ยูเรนัส และเนปจูน ดาวเคราะห์เหล่านี้เป็นดาวเคราะห์แก๊สขนาดใหญ่ พวกเราอาจตกลงไปได้พื้นผิวของดาวเคราะห์แก๊สเหล่านั้นได้ เพราะดาวเคราะห์เหล่านี้ไม่มีพื้นผิวที่แข็งแรงอย่างเช่นดาวเคราะห์หิน

5. ชวนให้เด็ก ๆ ได้ฝึกทักษะและความคิดสร้างสรรค์จากการสร้างแบบจำลองระบบสุริยะของตนเอง โดยใช้อุปกรณ์ที่หาได้ง่าย เช่น กล่องขนาดใหญ่ ลูกปิงปอง ลูกบอลพลาสติกขนาดต่าง ๆ หรือวาดภาพระบายสีดาวเคราะห์ลงบนกระดาษแข็งแล้วตัดเป็นชิ้น ๆ จากนั้นใช้ไม้ที่มีขนาดบางหรือไม้เสียบลูกชิ้นและเชือก นำมาทำโมบาย โดยแขวนดวงอาทิตย์ไว้ตรงกลางและจัดเรียงดาวเคราะห์ดวงอื่นให้อยู่รอบ ๆ ตามตำแหน่งที่ถูกต้อง ยิ่งไปกว่านั้น เด็ก ๆ ยังสามารถสร้างแบบจำลองดวงดาวต่าง ๆ แบบลอยตัวได้อีกด้วย โดยการแขวนดาวเคราะห์ไว้ด้านบนของกล่องด้วยเชือก และตกแต่งภายในกล่องเพิ่มเติมให้สวยงามด้วยสีหรือกระดาษห่อของขวัญ เป็นต้น

ต่อยอดความคิด

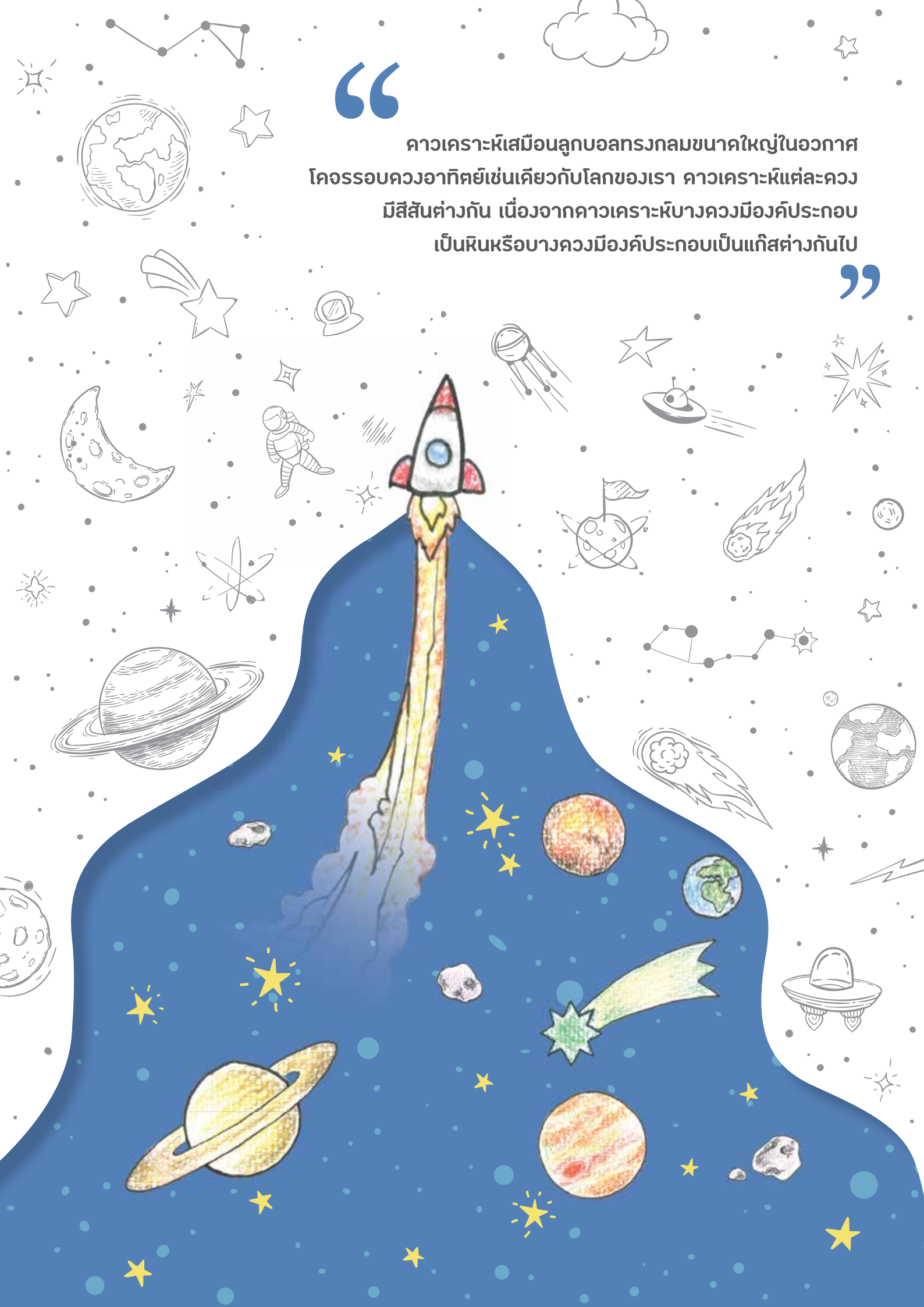
เด็ก ๆ คิดว่า บนดาวเคราะห์ดวงอื่นมีสิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่เหมือนกับโลกของเราหรือไม่ แล้วสิ่งใดที่ทำให้เราคิดว่ามีหรือไม่มี

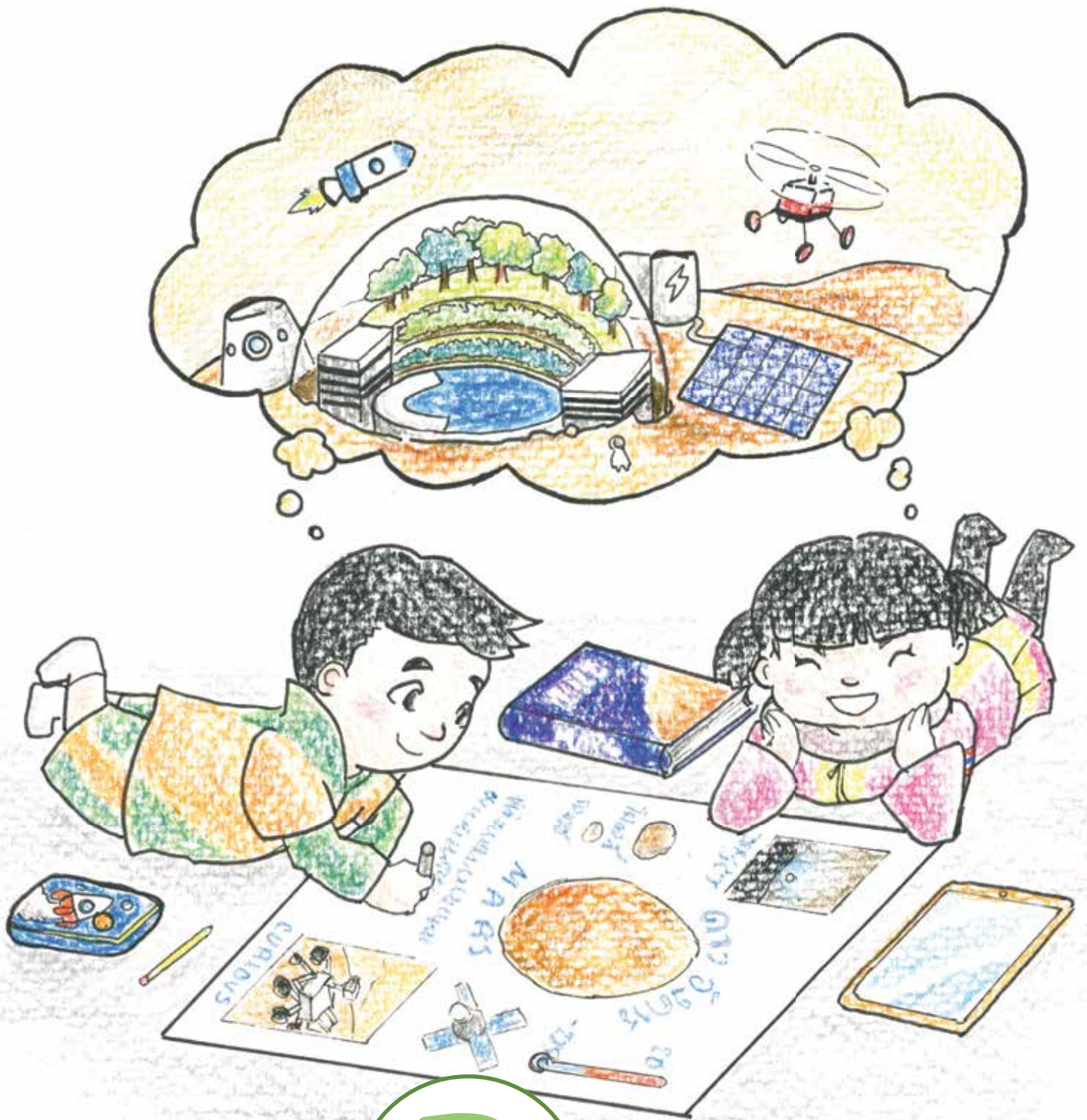

“

ดาวเคราะห์เหมือนลูกบอลทรงกลมขนาดใหญ่ในอวกาศ โคจรรอบดวงอาทิตย์เช่นเดียวกับโลกของเรา ดาวเคราะห์แต่ละดวง มีสีส้มต่างกัน เนื่องจากดาวเคราะห์บางดวงมีองค์ประกอบ เป็นหินหรือบางดวงมีองค์ประกอบเป็นแก๊สต่างกันไป

”

3

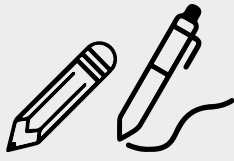
เมื่อฉันไปเยือนดาวอังคาร

อีกไม่กี่ทศวรรษการเดินทางไปเยือนดาวอังคารจะไม่ใช่สิ่งที่ไกลเกินเอื้อมอีกต่อไป การเดินทางไปยังดาวเคราะห์ดวงอื่นจะเป็นอย่างไรบ้าง ชวนเด็ก ๆ รวบรวมความรู้เกี่ยวกับดาวอังคารและจินตนาการถึงสิ่งที่มีอยู่บนดาวดวงนั้น

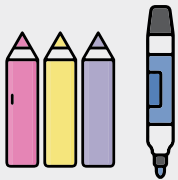
สิ่งที่ต้องเตรียม

กระดาษ A3

ดินสอ ปากกา

สีไม้หรือสีเมจิก

ใบความรู้ ภาพประกอบ
และข้อมูลเกี่ยวกับ
ดาวอังคาร

แนวทางจัดกิจกรรม

1. ขวนเด็ก ๆ พุดคุย เกี่ยวกับการเดินทางไปยังดาวเคราะห์ดวงอื่น ซึ่งปัจจุบันยังไม่เคยมีมนุษย์คนไหนเดินทางไปยังดาวเคราะห์ดวงอื่นได้สำเร็จ นักวิทยาศาสตร์ได้สร้างยานอวกาศซึ่งเป็นเครื่องมือในการสำรวจดวงดาว โดยยานอวกาศเหล่านั้นถูกส่งขึ้นไปสู่อวกาศเพื่อทำการสำรวจ ศึกษาวิจัยสิ่งต่าง ๆ และส่งข้อมูลรูปภาพกลับมาของโลก ดังนั้นเราจึงทราบข้อมูลมากมายที่ได้จากการสำรวจและใช้ข้อมูลเหล่านั้น เตรียมตัวในการเดินทางไปยังที่นั่น ฉะนั้นในอนาคตอีก 10 ปีข้างหน้า การเดินทางไปยังดาวอังคารจึงไม่ใช่สิ่งที่ไกลเกินเอื้อม และหากมนุษย์เรามีโอกาสเดินเที่ยวเล่นบนดาวอังคาร ให้เด็ก ๆ ลองจินตนาการว่าจะเป็นอย่างไ
2. ขวนเด็ก ๆ ค้นคว้าหาข้อมูลของดาวอังคารจากหนังสือหรือบนอินเทอร์เน็ตดังต่อไปนี้
  - ทำไมดาวอังคารถึงเป็นสีแดง
  - เมื่อเราอยู่บนดาวอังคาร คนเราจะมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นหรือเบาลงกว่าอยู่บนโลก

- ดาวอังคารมีดวงจันทร์หรือไม่
- ระยะเวลาของหนึ่งวันบนดาวอังคารนานแค่ไหน และหนึ่งปีบนดาวอังคารมีกี่วัน
- เราสามารถหายใจบนดาวอังคารได้หรือไม่
- สภาพอากาศบนดาวอังคารเป็นอย่างไร ร้อนหรือเย็น มีพายุหรือฝนตกหรือไม่
- ดวงอาทิตย์ที่เห็นบนฟ้าของดาวอังคารมีลักษณะอย่างไร มันสว่างเหมือนบนโลกหรือไม่

3. ให้เด็ก ๆ วาดภาพระบายสีดาวอังคารบนกระดาษ A3 เขียนคำอธิบายหรือคุณสมบัติที่น่าสนใจ และกระตุ้นด้วยคำถามเพิ่มเติม เช่น
  - หากเราไปได้เดินทางไปยังดาวอังคาร เราต้องการทำอะไร และนำอะไรไปเพื่อที่จะทำสิ่งนั้นได้บ้าง
  - หากต้องการสร้างเครื่องมือสำหรับการเดินทางไปดาวอังคาร หรือสร้างที่พักอาศัย หรือเครื่องมือเทคโนโลยีต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ ที่อาจจะจำเป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตบนดาวอังคาร สิ่งนั้นคืออะไร

ต่อยอดความคิด

สามารถทำใบความรู้เกี่ยวกับดาวเคราะห์ดวงอื่นในระบบสุริยะและรวบรวมเป็นสมุดข้อมูลสำหรับนักท่องอวกาศในอนาคต เราจะใช้ชีวิตอยู่บนดาวดวงอื่นได้หรือไม่อย่างไร ดาวเคราะห์แต่ละดวงแตกต่างจากโลกอย่างไร

4

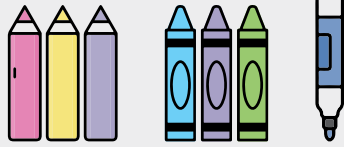
ส่งสารไปต่างดาว

นอกจากโลกของเราแล้ว ยังมีดาวดวงอื่นที่มีสิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่หรือไม่ หากเราต้องการส่งสารให้สิ่งมีชีวิตที่อยู่ต่างดาวทราบถึงการมีอยู่ของเราบนโลก เด็ก ๆ จะบอกเล่าความพิเศษหรืออยากให้พวกเขาทำอะไรเกี่ยวกับโลกของเราบ้าง

สิ่งที่ต้องเตรียม

กล่องกระดาษ

สีไม้ สีเทียน หรือสีเมจิก

กระดาษ
สำหรับวาดภาพ
อุปกรณ์ต่างๆ

แนวทางจัดกิจกรรม

1. ขวณเด็ก ๆ พุดคุยเกี่ยวกับการมีอยู่ของสิ่งมีชีวิตต่างดาว เช่น จากที่เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับดาวเคราะห์ในระบบสุริยะแล้ว และเรทราพบว่าโลกของเราเป็นเพียงดาวเคราะห์ดวงเดียวที่มีสิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่ เด็ก ๆ คิดว่าดาวดวงอื่นจะมีสิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่เหมือนโลกของเราหรือไม่
2. จากนั้นเริ่มอธิบายว่า ไม่ว่าดาวดวงอื่นจะมีสิ่งมีชีวิตอยู่หรือไม่ เราได้มีการส่งข้อความไปยังอวกาศหลายครั้ง เพื่อให้สิ่งมีชีวิตต่างดาวรับรู้การมีอยู่ของเรา ซึ่งในปี ค.ศ. 1977 นักวิทยาศาสตร์ได้ส่งข้อความไปยังอวกาศ โดยรวบรวมความพิเศษของโลกใบนี้ ไปกับ “แผ่นบันทึกทองคำ (Golden Record)” เดินทางไปพร้อมกับยานวอยเอจเจอร์ 1 และวอยเอจเจอร์ 2 โดยมีข้อมูลเสียง 55 ภาษา ภาพทั่วโลก 116 รูปภาพ ซึ่งมีภาพประเทศไทยและเสียงภาษาไทยอยู่ในแผ่นทองคำนี้ด้วย ปัจจุบันยานอวกาศทั้งสองลำ ได้เดินทางออกนอกระบบสุริยะไปแล้ว และยังคงเดินทางต่อไปเพื่อสักวันจะมีสิ่งมีชีวิตนอกโลกค้นพบและได้ทราบถึงการมีอยู่ของเราบนโลก (สามารถสืบค้นข้อมูล “Golden Record” เพิ่มเติมได้จากอินเทอร์เน็ต)

3. ขวณเด็ก ๆ คิดหัวข้อสำหรับส่งสารไปในอวกาศ เด็ก ๆ อยากรู้ว่าสิ่งมีชีวิตนอกโลกรู้เกี่ยวกับโลกใบนี้ อยากรู้ว่าจะส่งอะไรออกไปในอวกาศบ้าง ตกแต่งกล่องโดยการวาดภาพและใส่วัตถุลงไปกล่อง หรือชวนคิดเพิ่มเติมว่าอยากรู้ว่าจะส่งข้อมูลหรือเหตุการณ์ใดที่ทันสมัยกว่าเมื่อ 47 ปีที่แล้วบ้าง เช่น ภาวะโลกร้อน มลภาวะทางอากาศ จากแนวคิดนี้จะเป็นการเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้คิดร่วมกันถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หรือสิ่งที่มนุษย์ควรเปลี่ยนแปลงเพื่อให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ต่อไปในอนาคต

4. ให้เด็ก ๆ ออกแบบตกแต่งกล่องด้วยการวาดภาพ หรือใส่วัตถุที่อยากรู้ว่าจะส่งให้สิ่งมีชีวิตนอกโลกรู้เกี่ยวกับโลก ลงไปในกล่อง

ต่อยอดความคิด

สามารถแนะนำหรือเสนอตัวอย่างสิ่งที่จะส่งสารกับสิ่งมีชีวิตนอกโลกให้กับเด็ก ๆ คิดเพิ่มเติมได้ เช่น

- มนุษย์เรามีหน้าตาเป็นอย่างไร : เราแตกต่างกันอย่างไร และเราทุกคนมีอะไรที่เหมือนกันบ้าง
- สิ่งที่มีมนุษย์ขาดไม่ได้ คืออะไรบ้าง : อาหาร การพักผ่อน อากาศ แล้วอะไรอีก
- มนุษย์เรามีความสุขอย่างไรบ้าง : มีเพื่อน มีครอบครัว มีเกม ความสนุกสนาน การกอดกัน การดูแลกัน และมีอะไรอีกบ้าง
- โลกของเรามีหน้าตาเป็นอย่างไร : ในเมือง ชนบท ในป่า บนภูเขา ริมทะเล บนสนามเด็กเล่น มีใครอยู่ที่ไหนอีกบ้าง
- สิ่งมีชีวิตบนโลกมีอะไรอีกบ้าง : สัตว์ พืช แบคทีเรีย

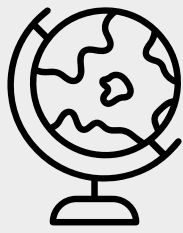

5

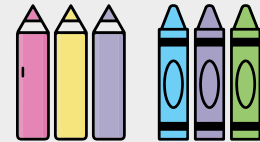
สำรวจวัตถุดิบห้องฟ้า

บนท้องฟ้ามีวัตถุให้สำรวจมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเมฆ เครื่องบิน นก เช่นเดียวกันกับ ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาว ขอบเขตโลกของเราสิ้นสุดที่จุดไหนและอวกาศเริ่มต้นจากที่ใด พาเด็ก ๆ ออกไปสำรวจท้องฟ้าไปพร้อมกัน

สิ่งที่ต้องเตรียม

ลูกโลกจำลอง

ดินสอ สีไม้ หรือสีเทียน

ไฟฉาย

กระดาษ A3

แนวทางกิจกรรม

1. ชวนเด็ก ๆ ออกไปสำรวจท้องฟ้า และให้สังเกตว่ามีวัตถุหรือสิ่งใดบ้างที่ลอยอยู่บนท้องฟ้า ลองจัดกลุ่มสิ่งที่พบบนท้องฟ้าว่าสิ่งใดเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งใดเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น สามารถตั้งคำถามชวนคิดเพิ่มเติม เช่น เครื่องบินที่มีน้ำหนักมากบินอยู่บนฟ้าได้อย่างไร บอลลูนหรือเครื่องร่อนลอยขึ้นไปบนท้องฟ้าได้อย่างไร
2. จัดเตรียมกระดาษ A3 และให้เด็ก ๆ วาดเส้นแบ่งพื้นผิวโลกกับท้องฟ้า วาดภาพสิ่งที่สังเกตเห็นบนท้องฟ้า จากข้อ 1 และคาดคะเนตำแหน่งความสูงของวัตถุจากพื้นผิวโลก เช่น เครื่องบินหรือบอลลูนลอยสูงกว่ากัน นักบินอยู่เหนือเมฆใช่หรือไม่ เด็ก ๆ จะได้เปรียบเทียบว่าวัตถุแต่ละอันที่สังเกตเห็นบนท้องฟ้าอยู่สูงจากพื้นแตกต่างกันอย่างไร
3. ให้เด็ก ๆ สูดหายใจเข้า - ออก ประมาณ 2 - 3 ครั้ง สิ่งที่เราหายใจเข้าไปคืออะไร เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องอากาศที่อยู่รอบตัว ชวนคิดต่อไปว่า หากเราขึ้นไปสูดหายใจบนที่สูง ๆ เราจะยังหายใจได้เหมือนเดิมหรือไม่ และเชื่อมโยงเข้าสู่ประเด็นเรื่องบรรยากาศ โดยอธิบายเรื่องชั้นบรรยากาศแบ่งออกเป็นหลายชั้น และยิ่งสูงขึ้นจากผิวโลกไปเท่าใดจะมีความหนาแน่นของอากาศลดลงเรื่อย ๆ อากาศจะเบาบางลงเรื่อย ๆ จนสุดท้ายแล้วไม่เหลืออากาศอยู่เลย เรียกว่า ภาวะสูญญากาศ พร้อมยกตัวอย่างเครื่องบินบินอยู่ที่ความสูงหลายสิบกิโลเมตรจากพื้นดิน ในระดับความสูงนี้มีอากาศเบาบางจนเครื่องบินจะต้อง
4. ชวนเด็ก ๆ คิดว่า ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาวอยู่ในชั้นบรรยากาศของโลกหรือไม่ ทั้ง ๆ ที่ดวงดาวเหล่านั้นอยู่ไกลมากและเป็นส่วนหนึ่งของอวกาศ และไม่มีเส้นแบ่งระหว่างบรรยากาศโลกและอวกาศที่ชัดเจน ดังนั้นนักวิจัยจึงได้กำหนดเส้นแบ่งขอบเขตของชั้นบรรยากาศกับอวกาศขึ้น ซึ่งขอบเขตของอวกาศนั้นเริ่มต้นตั้งแต่ความสูง 100 กิโลเมตรขึ้นไปจากผิวโลก กิจกรรมนี้ลองชวนเด็ก ๆ พุดคุยถึงเกี่ยวกับระยะทาง 100 กิโลเมตรในแผนที่ ว่ามีที่ไหนที่มีระยะทางไกลขนาดนี้บ้าง
5. ให้เด็ก ๆ ระดมความคิดว่าทำไมในเวลากลางวันจึงมีแสงสว่าง หรือมืดลงในเวลากลางคืน และคิดว่าเป็นแบบนี้พร้อมกันทั่วทั้งโลกหรือไม่ ทำการทดลองเรื่องการเกิดกลางวัน - กลางคืน หรือไฟในห้อง และให้เด็กหนึ่งคนส่องไฟฉายลงบนลูกโลกจำลองในระยะห่างประมาณ 30 เซนติเมตร และเด็กอีกคนหมุนลูกโลกทวนเข็มนาฬิกาอย่างช้า ๆ ลูกโลกสว่างพร้อมกันทั้งใบหรือไม่ ส่วนใดเป็นเวลากลางวันและส่วนใดเป็นเวลากลางคืน

“

บนท้องฟ้ามีวัตถุให้สำรวจมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเมฆ เครื่องบิน นก เช่นเดียวกับกับ ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาว ขอบเขตโลกของเราสิ้นสุดที่จุดไหนและอวกาศเริ่มต้นจากที่ใด ฟ้าเด็ก ๆ ออกไปสำรวจท้องฟ้าไปพร้อมกัน

”

ที่ปรึกษา

ผศ.รวิณ ระวีวงศ์
นายสุวรรณ์ วงษ์ศิริ
นายชนินทร วรรณวิจิตร
นางกรรณิการ์ เงิน

บรรณาธิการบริหาร

นางสาวพีรบุษ กัณฑ์ผลล

บรรณาธิการ

นางสาวสุภรดา กมลพัฒนะ
นางสาวนิชาภา ชูศิริโรจน์

เรียบเรียง

นางสาวรักชนก บุตตะโยธี
นางสาวพิมพ์พรรณ จันทร์พิมพ์
นางสาวศิริประภา ศรีสุพรรณ
นางสาวจิตติกานต์ อินท๊ะโมงค์
นางกัทสนา นาคสมบุญ
นายเชษฐา ละคาฬ
นางสาวศศิธร กุมเหลา

ภาพประกอบ

นางสาวนุชจริม เย็นทรวง

กราฟฟิก

บริษัท พิมพ์ดี จำกัด
นางสาววิไลลักษณ์ ฐานจันทร์

จัดพิมพ์และเผยแพร่
องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
พ.ศ. 2567 จำนวน 1,000 เล่ม

ISBN

978-616-584-171-9

NANMEEBOOKS

NSTDA

B.GRIMM
SINCE 1878

www.littlescientistshouse.com

จัดพิมพ์โดย

องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ

ISBN 978-616-584-171-9

9 786165 841719

สนับสนุนโครงการโดย

SIEMENS

MERCK

